

De historische avondprocessie van de Fiertelommegang 2024 uitgelegd (1)

- Opening van de historische stoet -

Na de Stedelijke Harmonie met de folkloregroep van de Brandweer openen drie ruiters in driehoekformatie de historische avondstoet.

Vooraan de Dame van Ronse. Ze draagt **het stadswapen van Ronse** op haar kleed en in de banier. Ook haar paard is ermee bekleed.

Na het afschaffen van de niet-kathedraalgebonden kapittels door Napoleon in 1794 is Ronse finaal gevormd uit de integratie van de Vrijheid in de stad.

De ene ridder draagt op zijn borstkledij, in zijn banier en op de bekleding **het wapenschild van het Graafschap Vlaanderen**.

Met het Verdrag van Verduin in 843 werd het Frankische Rijk van Karel de Grote verdeeld onder zijn drie nog in leven zijnde kleinzonen. Karel de Kale kreeg het westelijk deel, Lodewijk de Duitser het oostelijk deel en Lotharius het middendeel. Het Middenrijk werd na het overlijden van Lotharius opgeslokt door het Duitse Keizerrijk en werd het Heilig Roomse Rijk van de Duitse Natie. Hiertoe behoorde Ronse aanvankelijk ook.

De Schelde was vanaf 925 de grens tussen het Franse en het Duitse Rijk. Om de westgrenzen van zijn rijk te beschermen, richtte de Duitse keizer Otto II (973-983) drie belangrijke versterkingen op langs de rechteroever van de Schelde. Samen met Antwerpen en Valenciennes, werd Ename in 974 gesticht als hoofdplaats van de Mark Ename.

Uit de verbrokkeling van het West-Frankische rijk ontstond intussen het graafschap Vlaanderen, Kroon-Vlaanderen. Dit werd geschonken aan Graaf Boudewijn I, die met de dochter van Karel de Kale – Judith – huwde.

Vanaf het einde van de negende eeuw begon dat graafschap een onafhankelijke koers te varen tegenover zijn leenheer, de Franse koning. Dat was mogelijk door de opbloeiende handel en nijverheid die een zekere welvaart bracht en voor een sterke onderhandelingspositie tegenover de koning leidde. Dit resulteerde in verschillende conflicten.

Gesteund door een aantal aanzienlijke families uit de Scheldevallei, de huizen van Petegem, Oudenaarde en Eine, wist graaf Boudewijn IV van Vlaanderen in 1033 Ename aan de overzijde van de Schelde te veroveren, maar de Duitse keizer wilde hem die Mark evenwel niet toekennen.

Naast het Franse Kroon-Vlaanderen kreeg de graaf van Vlaanderen vanaf 1062-1063 onder Boudewijn V van Vlaanderen ook gebieden in het Rooms-Duitse Rijk in leen, dat Rijks-Vlaanderen genoemd werd. De belangrijkste daarvan waren het Land van Aalst (waartoe Ronse behoorde), de Vier ambachten en Zeeland Bewestenschelde.

Dezelfde heren van Pamele werden door de abt van de verafgelegen abdij van Inde rond 1080 aangesteld als voogd van het "Tenement van Inde" (zie verder), waaronder het klooster van Ronse, terwijl Gerard de Waudrupont, leenman van de heer van Pamele, in 1126 werd aangesteld als ondervoogd.

Maar het klooster, met een vijf hectaren groot gebied rond de romaanse kerk, bleef wel een autonomie behouden, zowel op administratief, kerkelijk als juridisch vlak.

Het was ook Gerard de Waudrupont die de nederzetting in 1240 een stadskeure verleende, het gebied in 1264 afkocht van de abdij en zodoende de eerste heer van Ronse werd.

In 1280 verkocht de abdij de overblijvende bezittingen van het Tenement, waaronder Ronse aan de graaf van Vlaanderen, Gewijde van Dampière. In 1293 verwierf hij ook de stad. Ronse werd vanaf toen 'Stad en de heerlijkheid Ronse' genoemd.

Ronse werd in het noorden militair en strategisch afgebakend door een gordel van moten langs de Molenbeek (waaronder de Hoge Mote), terwijl de verdediging in het zuiden gevormd werd door vesten (waaronder de Oude Vesten). Voor de rest bleef de stad onversterkt en was ze aldus verschillende decennia betwist gebied tussen de graven van Vlaanderen (Dampierre) en Henegouwen (Avesne). Zo wordt Ronse in 1298 geplunderd en platgebrand bij de machtsstrijd tussen de Dampierres en de Avesnes.

Pas na de Vrede van Parijs in 1323 behoorde Ronse definitief toe aan de graaf van Vlaanderen onder de kasselarij van Aalst en beschikte tot aan de Franse Revolutie over een volledige juridische en fiscale onafhankelijkheid en een eigen rechtssysteem.

Het Graafschap Vlaanderen bleef bestaan tot 1795.

De andere ruiter draagt **het wapenschild van het Sint-Pieter en -Hermeskapittel.**

Na de terugkeer van de relieken in 940 - 60 jaar nadat de Amandiaanse Benedictijnermonniken gevlucht waren uit vrees voor de Noormannen - had zich een kanunnikengemeenschap in Ronse gevestigd. Dat kreeg van de abdij van Inde (bij Kornelimunster) het beheer van het Tenement van Inde.

Dat Tenement, dat aanvankelijk bestond uit een twintigtal dorpen, zowel ten noorden als ten zuiden van de huidige taalgrens, werd door het Sint-Hermeskapittel bestuurd vanuit 'De Vrijheid', voor rekening van de abdij van Inde.

De heren van Pamele werden door de abt van de verafgelegen abdij van Inde rond 1080 aangesteld als voogd van het "Tenement van Inde" waaronder het klooster van Ronse, terwijl Gerard de Waudrupont, leenman van de heer van Pamele, in 1126 werd aangesteld als ondervoogd.

De heer van Oudenaarde-Pamele verwierf - vermoedelijk als beloning voor steun aan de graaf - verschillende heerlijkheden gelegen tussen de waterlopen Maarke en Ronne op de rechter Schelde-oever, het zogenaamde Land tussen Marke en Ronne.

Maar de 'Vrijheid' bleef onder het beheer van het Sint-Pieter en -Hermeskapittel.

Dit was het ca. 5 ha omheind gebied met het St.-Pieters-en-Hermesklooster als centrum, met de kapittel proost als wereldlijke heer en met een eigen rechtsmacht.

Volgens de statuten diende de proost voor al zijn beslissingen slechts verantwoording afleggen 'aan God en aan de zon'.

Wim Cambier